

Egy temetés alkalmával történt, hogy a hátramaradott gyermekek, unokák hegyet raktak a szebbnél szebb színes koszorúból. A haldoklót meglátogattam a halála előtti napokban, amikor elsírta nekem, hogy gyermekei tudják, hogy halálán van, de nem jönnek, hogy lássák. A gyermekek jöttek . . ., de már csak a temetésre értek el. A sír mellett az az érzésem támadt, hogy a sok színes, díszes koszorú kárpótlás akar lenni az elmaradott látogatásokért, a szeretet ki nem mondott szavaiért.

A napok „gonoszak“, az idő észrevétlenül elsuhan, s ha nem sietünk, ajkunkra száradnak a szavak, kezünkbe szorul a simogatás, az ölelés. Jézus szavaiból, életéből felénk sugárzik az üzenet: siessünk és szeressünk, hogy el ne késsünk; „még ma“ kell szólnunk és cselekednünk, hogy az elmulasztott alkalmakat ne kelljen soha így igazolnunk: „már késő!“

Szeretetünket, hűségünket, ragaszkodásunkat itt és most kell megvallanunk és megélnünk. Ámen.

A NYELV EREJE

5Móz 30,14

A nyelv maga valóság, a valóság kezdete és kútfeje. A Biblia első lapján azt találjuk, hogy a nyelv Isten számára a teremtés eszköze: „Akkor ezt mondta Isten: Legyen világosság, és lett világosság.“

A nyelv a gondolatok közlésének eszköze, minden szellemi kincsünk alapfeltétele. Ma természetesnek vesszük, hogy beszélünk, hogy gondolatainkat, érzéseinket a legfinomabb árnyalatokban ki tudjuk fejezni. A kimondott szóban érezzük a szív dobogását, a vér lüktetését, a lélek rezzenéseit. A nyelv könnyben, fájdalomban, a lélek poharából kicsorduló örömben, a szükség szorításában, a magasbatörés indulatában születt meg az ember ajkán. Hányszor eltorzulhatott az önszemlélő ember arca, amíg kínnal-keservvel kimondotta az első értelmes szót. Ez bizonyára nem volt szép, de könnyítő, szabadító, felemelő volt annak, aki kimondta.

A gyermek beszédtelenül születik a világra, s élete első éveiben bejárja a beszéd születésének és elsajátításának küzdelmes útját. Menyit csetlik-botlik a nyelve, hányszor eltorzul az arca, nem tudja hogyan helyezze el nyelvét, hogy valahogy kimondja azt, amit érez.

Olyan a nyelv, mint az élet, állandó mozgásban, változásban, fejlődésben van. Olyan fa, melynek gyökerei a mélybe nyúlnak le, de lombzata éri a csillagokat.

Minden korban és minden népnél megkülönböztetett tiszteletben részesültek azok, akik bírták a nyelv mindent kifejező hatalmát. A gondolatok, érzések minden árnyalata kifejezhető vele; lehet vele sebezni, verni; rombolni, ölni, de lehet kötözni, gyógyítani, békét kötni, fölemelni és teremteni.

Égy-egy rosszindulatú mondat vesszősújtása még évek múlva is át-sajog az idő kötésén. A rosszindulatú ítélkezés a beszédnek az a formája, amellyel az emberek rombolnak, pusztítanak és ölnék, mert nemcsak késsel lehet ölni, hanem a szavakkal is.

„Ne ítéljeteK“, mondotta Jézus, mert az ítélet joga Istené. Isten önmagának tartotta fenn azt a jogot; pálcát törni emberek és sorsok felett. Ezért Isten jogaiba erőszakosan nyúl bele az, aki mások felett megértő szeretet nélkül ítélkezik. A világ mindig a tényeket, a kimondott szavakat nézi; Isten látja a szív mélyén a szándékot is, ezért ítélni csak neki van joga.

Jézus életéből megtanulhatjuk, hogyan lehet a szavakkal kötözni hitet és életet fakasztani. Küldetését Ezsaiás próféta idézésével így fogalmazta meg: „Az Úrnak lelke van én rajtam, mivelhogy felkent engem, hogy a szegényeknek az evangéliumot hirdessem, elküldött, hogy a töredeimes szívűeket meggyógyítsam, hogy a foglyoknak szabadulást hirdessek és a vakok szeméinek megnyílnak, hogy szabadon bocsássam a le-sújtottakat. Hogy hirdessem az Úrnak kedves esztendejét“. A megértő, gyógyító szeretet hangján szólt az emberekhez, szavaiban élet volt, lélegző élet. Mellette visszanyeri életbevetett hitét a beteg, megmelegszik a didergő, megtér a bűnös, feloldódik a féltékeny, zárkózott ember. A gyógyító szavak erejével megszabadít a félelem, a bizalmatlanság, a kicsinyhitűség bénító kötéseitől. Így lett az emberek számára barát, aki megnyitja lelkét, pásztor a szakadék szélén, társ az egyedülletben, vigasztaló a bánatban, bajtárs a halálban, csalódásainkban és vereségeinkben, az életnek, az újrakezdésnek, a végső győzelemnek fejedelme. Jézus a világ legnagyobb lélekismerője volt, úgy tudott szólni, hogy a lélek legrozsdásabb lakatja is felpattant előtte. Számára beszélni azt jelentette: szeretni, — ez személyiségének, hatásának hozzánk is elérő titka.

A legnagyobb ajándék, amit Istentől és anyámtól kaptam: anyanyelvem, amellyel kifejezhetem örömeimet és szenvedéseimmet, az életet. Mint ahogy mindenkinek csak egy édesanyja van, úgy anyanyelve is csak egy van. Isten világában minden nyelvnek joga van élni, mert minden nyelv egy népek a lelke, vallomása az életről. Minden nép a nyelvben hordozza halhatatlanságát. Ezt vallja Kosztolányi Dezső is: „Nem tudom elfogadni, hogy szellemiségemnek legalább az a töredéke ne maradjon utánam, melyet valaha átírtam lelkemmel, s hogy miután lélegzetem mindörökké elakad, legalább azok a szavak ne lebegjenek sírom fölött, melyeket egykor a lehelletemmel mozgattam, az anyanyelvem, a legközelebbi testvéreim beszéde, mely minden elmúláson túl is olyan, mint a családi folytonosság dallama.“

Amikor a világról, az életről, az emberekről beszélünk, tulajdonképpen lelki arcunkról, jellemünkről állítunk ki bizonyítványt. Mint ahogy a földbe vetett magvak kikelnek, éppen úgy kikelnek és tovább élnek a kimondott szavak a lélekben; ezért vigyázzunk, amikor beszélünk!

Isten számára a nyelv a teremtés eszköze, Jézus számára a szeretet megélésének formája, a gyógyítás eszköze. Mit jelent számodra a nyelv? — ami „egészen közel van hozzád, a szádban és a szívedben van.“ Nem azért adta Isten a nyelv ajándékát, hogy sebezzen, pusztíts és romboljon vele, hanem azért, hogy gyógyíts, építs. teremts és szolgálj az életet vele. Amen.

JÉZUS TANÍTVÁNYA

Jn 13,35

„Madarat tolláról, embert barátjáról“ — szól a közmondás, s ez így igaz. Hisz a madár tolla tévedhetetlenül mutatja, hogy milyen fajhoz tartozik, s valaki barátjának viselkedése, magatartása is hozzásegít ahhoz, hogy képet alkossunk magunknak: milyen az a bizonyos valaki.

Ha meg akarsz ismerni egy népet, nézd meg lakóházait, templomait és temetőit, s rögtön megtudod, milyen az: szorgalmas-e vagy lusta, áldozatkész-e vagy nemtörődöm, hanyag, jellemes-e vagy gerinctelen? S így sorolhatnánk a példákat, melyek mind arról beszélnek, hogy min-dennek megvan a jól meghatározott ismertetőjegye.

Jézus is egy ilyen értékes ismertetőjegyet mutat fel, amikor tanítványaihoz intézett beszédében ezeket mondja többek között: „Erről ismeri meg mindenki, hogy az én tanítványaim vagytok, ha egymást szeretni fogjátok.“

Jézus vallása a szeretet vallása: a jóságos, szerető és megbocsátó Istenről, a mi Atyánkról tesz bizonyosságot, aki felé a mindenkori embernek törekednie kell. Az Istenhez való közeledés azonban az embertárs iránti szeretetben való élés nélkül elképzelhetetlen. Ezért hagyja meg Jézus parancsolatában Isten egész lényünkkel való szeretete mellett, hogy: „Szeresd felebarátodat, mint magadat.“ (Mk 12,31)

Ezt a tanítást szölte mindig, állandóan az egymás iránti szeretetre buzdított, s ezt teszi ma is, mert élete, példája, cselekedetei örökértékűvé, időtállóvá tették tanítását. S csak az Jézus igaz tanítványa, aki az ember, testvére iránti szeretetben él és cselekszik.

Szeretet nélkül — szóljunk bár angyalok nyelvén, — semmik vagyunk, állapítja meg Pál apostol. De milyen, hogyan is nyilatkozik meg az a szeretet, mely az embert Jézus tanítványává teszi?

A szeretetről nem elég beszélni. Hogy az élővé váljék, cselekedetekben kell megmutatkoznia. A hit cselekedetek nélkül halott — mondja a Szentírás, de a szeretet is élettelen tettek nélkül, s tulajdonképpen már nem is szeretet, hanem képmutatás. Ha Jézus igaz tanítványai akarunk lenni, ne szóval szeressünk, hanem cselekedetekkel, a szeretet tetteivel.

Jézus az igaz felebaráti szeretet mintáját a könyörülő samaritánusról szóló példázatban adja meg, melyben az irtalmas ember nem nézi azt, hogy rablók által megvert, sérült embertársa zsidó s így ellenség, hanem segít a rászorulón. Segített, mert szeretett, s ezáltal jézus tanítványi lelkületről tett bizonyosságot.

Unitárius Egyházunk a szeretet egyháza kívánt és kíván mindig lenni. Sokat szenvedett több mint négyszáz esztendő alatt, de az idők viharában is, megpróbáltatások között is a jézusi szeretetről tett bizonyosságot, s tépett zászlóján mindig ott díszeltek e jelszavak: türelem, vallás-szabadság!

A felebaráti szeretet édes gyermeke volt az a türelem, mellyel Dávid Ferenc és követői viseltettek a korabeli más felekezetűek iránt. Bár